

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Die Handschriften der Badischen Landesbibliothek in Karlsruhe

Die Reichenauer Handschriften - Die Pergamenthandschriften

Badische Landesbibliothek

Wiesbaden, 1970

Aug. perg. 18

[urn:nbn:de:bsz:31-8357](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-8357)

Alte Signatur 16./II./5.

Schild Sermones et omelie In Summis festis et precipuis sanctorum natalicij a natiuitate domini vsque ad omnium sanctorum.

Beschnitten; Holzband mit grauem Schafleder bezogen; vorn und hinten (von je 5 noch) 2 Buckeln; 2 Lederspangen mit Metall beschlagen.

- + **XVII.** 243 f. (2 c., zu 83, 76, verschied. Zeilen) 414 × 268, s. XIV. in Frankreich geschrieben; 1—266 = 19 Senionen;
227. 228. 229. 230. 231. 232. 233 | 234. 235. 236. 237. 238. x 239.

Innocentii IV apparatus iuris.

f. 1, 1 Incipit liber primus apparatus domini Innocencii pape quarti.

Legitur in Ezechiele. uenter tuus comedet ... (238'2) ... de consue. in principio

Explicit liber quintus Innocencii quarti. Deo gracias. = *Libri quinque apparatus domini Innocencii pape quarti, ed. Francof. a. 1570 fol. 1—574.*

Gemalte Initialen.

Vorne 2 Deckblätter, (1) ^v Ister liber //////////////// (Prouenienz ausradiert).

Anno Domini Millesimo ccc

////////// ausradiert.

F. de Carpineto.

(2)^r pro domino Abbate sancti. Sequani (*Kloster Saint-Seine zur Kirchenprovinz Langres*)...

(2)^v *Urkunde Clemens' V.*

Hinten auch 2 Deckblätter (240)^r (*in 31 Zeilen*) Ce sont les rentes de la tresourp. ... Item censes que lon doit a assom, und eine *Urkunde Clemens' V.* Thesaurario Bisuntin. et Francisco de ... compescendo. Dat̄ apud Villamnouam Auinionē Diōc̄ VI (241)^r oben ·P·f[1?]orp;;

Schild Innocencius

Beschnitten; Holzdeckel mit Schaffell überzogen; vorne 4 (von 5), hinten 5 Metallbuckeln; die zwei Spangen abgetrennt.

- + **XVIII.** 90 f. (auch paginiert = 180 Seiten, 2 c. zu c. 51l.) 418 × 294, s. IX. in . (c. a. 806).
f. 1—8 = *Quaternio* ·II.; 9—12 = ·III.; 13—24 = *Quinio* ·III.;

25—32 = Quat. V.; 33. x. 34. 35. 36. | 37. 38. 39. 40. 41 = Quinio VI.;

42—57 = Quat. (VII), VIII.; 58. x. 59. 60. 61. | 62. 63. 64. 65. 66 =

Quinio VIII.; 67—74 = Quat. XI.

Die beiden letzten Quaternionen 75—82 = XXV. und 83—90 [XXIV] sind unrichtig geheftet, statt f. 83—90, 75—82.

Verloren sind die Lagen I, X, XII—XXIII.

I. f. 1—11' Super orationem dominicam nonnullorum catholicorum explanationes.

1, 1 Incipit oratio dominica a sancto Cypriano episcopo exposita. Euangelica precepta ... (5, 2) ... gratias agere non desinamus; Explicit. = *Cyprianus ed. Hartel CSEL III p. 267—294.*

Item incipit oratio dominica. a sancto Augustino episcopo explanata;
II.
Pater noster qui es in cælis Cum in omni deprecatione ... (8' 2) ... et simplicem esse ad intellegendum dominum. Dann 13 Zeilen leer.

9, 1 Item dominica oratio a Hieronimo presbytero exposita.
III.
Pater noster qui in caelis es. patrem dicendo se filios confitentur ... nolite cogitare de crastino. Nun andere Hand Amen. signaculum orationis dominicæ. quod Aquila interpretetur fideliter, nos uere possumus dicere. = *Commentariorum in euangel. Matth. liber I cap. 6, 9—13 Opp. t. VII. 1 c. 33E—35A.*

9, 2 Item oratio dominica a Bedanae presbytero explanata.
III.
Pater sanctificetur nomen tuum ... (9' 1) ... quod non infertur in temptationem;

Item oratio dominica a quodam exposita.
V.
Pater noster qui es in caelis; hoc est ut tu filius esse merearis ... (9' 2) ... presenti et futuro; Finit.

Item dominica oratio explanata a quodam.
VI.
Oratio dominica propri(a)e dicitur quia Xpistus ... (10, 1) ... Hoc est libera a peccato. et ab omni opere malo uel de inferno.

Explicit.
Item expositio dominicæ orationis.
VII.
Pater noster qui es in cælis. Xpistus dicit post resurrectionem suam ... (10, 2) ... Et ideo postulamus ut ipse nos liberet a malo. hoc est ab omni inpugnatione diabolica.

Item expositio orationis dominicae Alchuini ypodiaconi.

VIII.

Pater noster qui es in cœlis. Haec uox libertatis est ... (10' 1) ...
A diabulo uel a malis hominibus;~

Item explanatio dominicae orationis.

VIII.

Pater noster qui es in caelis. Haec libertatis uox est ... (10' 2) ...
dignetur. Ihesus Xpistus dominus noster qui ... cum deo patre(e aus i)
omnipotente et spiritu sancto per omnia saecula saeculorum. Amen.
= Migne LXXIV c. 1092B—1093A. LXXII c. 353C—354B.

Item expositio orationis dominicae:~

X.

Pater noster. O quam magna est clementia dei ... (11, 1) ... quia
omnia uera sunt quae promittit deus;

Item explanatio dominicae orationis;

XI.

Dominus noster qui orantes se exaudire consuevit ... (11' 2) ...
quattuor sequentia amorem proximi docent;

12, 1 Karolus diuina misericordia rex Franc//orum et Langobardo-
rum ac patricius Romonorum. Hiltibaldo. Maginharto Agino Gerhoho
Hartricho. sanctis episcopis,

Gratias agimus sanctitati uestre ... (12' 1) ... semper in arce poli.
= Mabillon, *Vetera Anal. Paris 1723 p. 74—75* = *Mon. Germ. Epist. IV p. 529, 18—531, 23 (c. a. 794)*.

Item de gratia septiformis spiritus.

Spiritus sapientie fuit ... (12' 2) ... non audebant.

Explicit explanatio de gratia septiformis spiritus, = *Mabillon p. 75, col. 2. MG p. 531, 25—46*.

II. 13'—66' Super symbolum apostolorum quam plurimorum
orthodoxorum tractationes cum ceteris de fide tractantibus diuerso
modo explanationibus.

13' 1 Incipit symbolum uel fides apostolorum;~

Petrus dixit Credo in deum patrem omnipotentem creatorem ...
uitam aeternam. mit den Apostelnamen Petrus, Iohannes, Iacobus, An-
dreas, Philippus, Thomas, Bartholomaeus, Math., item Iacob, Iudas,
item Thomas. Vgl. C. P. Caspari, *Quellen zur Gesch. des Taufsymbols u.
der Glaubensregel III (1875) S. 252—253*⁴³⁵. A. E. Burn, *Zeitschrift
für Kirchengeschichte XIX (1899) S. 182—183*.

Exemplar fidei Niceni concilii,

Credimus in unum deum patrem omnipotentem ... Hos anathema-

tizat catholica et apostolica ecclesia. = *K. Künstle, Eine Bibliothek der Symbole. (1900) S. 146, 1.*

Post concilium Nicenum in urbe Roma concilium congregatum est a catholicis episcopis. et addiderunt de spiritu sancto. Et quia post ea hic error inoleuit. ut quidam ore sacrilego auderent dicere spiritum sanctum factum esse per filium

Anathematizamus eos qui non tota libertate ... (14, 1) ... hæc sine dubio credamus. = *Ep. Damasi, Migne XIII c. 358—364.*

Expositio fidei Constantinopolitani concilii:~

Credimus in unum deum patrem omnipotentem. factorem celi ... uitam futuri sæculi. amen. = *A. E. Burn, in The Journal of Theological Studies. London 1900, p. 109. Künstle S. 146—147, 2.*

14, 2 Regula fidei catholice concilii Toletanæ ciuitatis,

Credimus in unum deum uerum et filium ... diuina uoluntate creatam. *Vgl. Harduin I 993 A—C, Mansi III 1002 A—D.*

Item alia fidei regula concilii Toletanæ ciuitatis regie,

Confitemur et credimus ... (15' 1) ... ad deum gloriose ascenditur in secula seculorum amen. = *Mansi XI 132 E—137 B.*

15' 2 Exemplar fidei catholice sancti Athanasii episcopi;~

Quicumque uult saluus esse ... (16, 1) ... saluus esse non poterit. = *[Venantius Fortunatus] MG a. a. IV 2 p. 105—106. The Athanasian Creed and its early commentaries by A. E. Burn = Texts and Studies contributions to biblical and patristic literature ed. by J. Armitage Robinson. Vol. IV No. 1 (Cambridge 1896) p. 4—6.*

Fides sancti Ambrosii episcopi;

Nos patrem ... aduersus ueritatem rebellis. *Codex canon. eccl. et constit. sedis apost. cap. 37 in Leonis M. opp. III (Ven. 1757) c. 277. Vgl. cod. Ambrosian. (aus Bobbio) I. 101 sup. s. VIII bei Caspari, Kirchenhistorische Anecdota I (Christ. 1883) S. 308^b.*

Fides beati Hieronimi presbyteri; ad Damasum papam.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem et in unum ... (16, 2) ... et uitam consequeris et premium; in Hieronymi opp. XI 2 (Ven. 1771) c. 200 E—201 E. *Vgl. A. E. Burn, De Athanasian Creed. (Cambr. 1896) p. 63—64.*

Item explanatio fidei sancti Hieronimi presbyteri ad Agustinum et Alypium episcopos missa.

Credimus in deum patrem omnipotentem. cunctorum ... (16' 2) ... conprobabit. *Hieronymi opp. XI 2 c. 202 C—205 C.*

Item definitio fidei symbolique Niceni concilii beati Hieronimi presbiteri.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem. omnium ... (18, 2) ... sunt sortiti. *Hieronimi opp. XI 2 c. 205 E—211 D.*

Item Heronimi ad papam Damasum de fide. cui in Antiochia communicare deberet.

Quoniam uetus oriens ... (18' 2) ... predicent. *Hieronimi epist. 15, opp. I c. 38 A—41 E.*

Exemplar fidei catholicae sancti Augustini episcopi:~

Clemens Trinitas ... iudicandus est; = *Künstle 3 S. 147—148.*

Item definitio fidei sancti Augustini episcopi in libro XI. de ciuitate dei.

Credimus . . (19, 1) ... intimatur. = *cap. 24, vol. I p. 547, 4—548, 11 ed. Hoffmann.*

Regula fidei sancti Gregorii maioris

Unus deus principium ... eadem Trinitas semper. = *Gregors von Nazianz Glaubensbekenntniss, in Rufins latein. Übersetzung. Vgl. Caspari, (IV, 1879) S. 15—17. 35—36². Vgl. Analecta sacra Spicilegio Solesmensi parata ed. J. B. Pitra. IV (Par. 1883) p. 345—346.*

Confessio fidei Faustini presbyteri.

Uere fidei quam breuiter scribi et sibi transmitti iussit Theodosius imperator sufficebat fides ... (19, 2) ... execrati sunt. = *Migne XIII c. 79—80. Künstle 4 S. 148—149. Vgl. Mabillon, Vetera Analecta (Par. 1723) p. 28.*

De regula fidei sancti Ysidori episcopi,

Haec est post apostolicum symbolum certissima fides ... (19' 2) ... credulitas amittitur. = *de ecclesiasticis officiis 2, 24 Opp. ed. Arevalo t. VI p. 461—465.*

Item de sancta Trinitate sancti Augustini in libro. XU. capitula. III.;~

Sed quoniam ... (20, 2) ... contemplatio est eternorum. = *de Trin. 15, 3, 4—5 Migne XLII c. 1059, l. 1—1061, 11.*

In quinto decimo de equalitate ... caritatem.

Sic enim ... procederet = *de Trin. 15, 17, 28—29 c. 1081, 19.*

20'1 Incipit. Anicii Manlii Seuerini Boetii ex consolatione ord̄ patricii. de sancta Trinitate,

Inuestigatam diutissime questionem ... (22, 1) ... uota supplebunt. = *Boethius de Trinitate p. 149—163 Peiper.*

Anicii. Manlii. Seuerini Boetii. $\tilde{u}c$ et $\tilde{in}l\tilde{u}st$ ex $\tilde{c}o\tilde{n}s$ ord \tilde{e} patr \tilde{ic} . ad Iohannem diaconum utrum pater et filius et spiritus sanctus de diuinitate substantialiter praedicentur:

Quero an pater .. (22, 2) ... coniunge. = p. 164—167 P.

Item eiusdem ad eundem quo modo substantiae in eo quod sint bonae sint. cum non sint substantialia bona;

Postulas ut ex ebdomadib; ... (23, 1) ... bona. = p. 168—174 P.

Actenus Boetius. *Dann 1 Zeile leer.*

Xpistianam fidem noui ac ueteris testamenti ... (24, 2) ... laus perpetua creatoris. = [Boethii] *de fide catholica ed. Peiper p. 175—185. Vgl. Eduard Kennard Rand, Der dem Boethius zugeschriebene Traktat de fide catholica. Leipzig 1901. S. 412. 419.*

Fides sancti Iohannis episcopi Chrisostomi:

Si credis quod deus erat uerbum ... (24' 2) ... inluminans nos. Finit de fide in Xpisto. = *Opera, Basil. 1547 t. III c. 421—423.*

25, 1 Incipit expositio symboli Aurelii Augustini episcopi catholici.

Quoniam scriptum est ... (28, 2) ... intellegant.

Explicit expositio symboli sancti Augustini episcopi, = *de fide et symbolo, ed. Zycha CSEL XXXXI p. 3—32.*

Item Incipit traditio symboli beati Augustini episcopi.

Queso uos fratres karissimi ut nobis ... (28' 2) ... ac bonis actibus con(29,1)seruetis. = *app. serm. 242, 1—4 Migne XXXIX 2191—2193.*

Hunc breuem sermonem de uniuerso symbulo ... profitendum est. = *serm. 212, 2 Migne XXXVIII c. 1060.*

Explicit traditio symboli sancti Augustini episcopi.

Item de symbulo et deitate et omnipotentia patris. Omelia sancti Augustini episcopi.

Ostendimus fratres dilectissimi. ut uestra certe dilectio ... (29' 1) ... in secula seculorum amen. = *serm. app. 237 (Syagrii?) Migne XXXIX 2183—2184.*

Item eiusdem de domino nostro Ihesu Xpisto. quod absque initio sit cum patre secundum deitatem. qui secundum hominem nobis a certo initio natus ex uirgine est.

Huc usque fratres dilectissimi de deo patre in quem creditis ... (30, 2) ... adducere. cui est gloria in secula seculorum amen. = *serm. app. 238 (Syagrii?) Migne XXXIX 2185—2187.*

Item eiusdem sancti Augustini de symbolo de spiritu sancto. quod eiusdem sit substantiae. atque deitatis cuius est pater et filius,

Ordinem symboli fratres dilectissimi in quo totius fidei ... (30' 2)
... deum esse dicamus. Cui est gloria in secula seculorum amen.

Explicit de symbolo tractatus sancti Augustini episcopi. = *serm. app. 239 (Syagrii?) Migne XXXIX 2187—2188.*

Incipit exortatio sancti Ambrosii episcopi ad neophitos de symbulo,
Gratia uobis et pax a deo patre et filio et spiritu sancto ... (32, 1)
... prepararet. cui gloria in secula seculorum amen.

Explicit traditio symboli sancti Ambrosii episcopi. = *Caspari, Quellen II (1869) S. 132—140. III (1875) S. 110—111. IV (1879) S. 187—195.*

Incipit de fide epistula sancti Fulgentii episcopi danda ad Donatum.:~

Domino eximio et in Xpisti caritate plurimum ... (34' 2) ... in unigenito dei filio domino Ihesu Xpisto. Explicit epistula sancti Fulgentii episcopi. = *Fulgent. Rusp. epist. 8 Migne LXV c. 360--372.*

Item sancti Fulgentii sermo excerptus. de epistula ad Faustinum.

Firmum dei est fundamentum ... timor atque pauor abscedat. Et cetera. = *Fulgent. Rusp. de fide cap. 45, 1—3 Migne LXV c. 706—707C cf. XL c. 778.*

35, 1 Incipit expositio symboli sancti Augusti contra Iudaeos paganos et Arrianos.:

Inter pressuras atque angustias ... (39' 1) ... Ipse est enim qui uiuit et regnat cum deo patre et cum spiritu sancto in saecula saeculorum. amen;

Explicit sermo sancti Augustini episcopi. contra Iudaeos paganos et hereticos.:~:~ *Migne XLII 1117—1130.*

Kleinere Schrift: $\overset{\vee}{\odot}_{\wedge}$. Et in eo quod coniugia non habent ... premia quae promisit.

Dehinc ipantea quere post quattuor folia ad tale signum * ubi dicitur Firmissime itaque tene. (= 44, 2).

39' 2 * Nunc de creatura quid absque dubitatione credere debeas intimabo.

Principaliter itaque tene ... (41' 2) ... sectantur.

Unten von kleinerer Hand: Hic iterum dimitte et require ante duo folia ad tale signum. $\overset{\vee}{\odot}_{\wedge}$. (= 39' 1).

42, 1 Incipit expositio fidei catholicae sancti Augustini episcopi;

Epistulam fili Petre tuę karitatis accepi ... (44, 2) ... inserui. *Am rechten Rande von der kleinen Hand:* Hic dimitte et require ante quattuor

folia ad tale signum. (= 39' 2) * *dann weiter* Firmissime itaque tene ... (46' 2) ... hoc quoque illi deus reuelavit. amen.

Explicit exemplar regulae vere fidei iuxta beatum Agustinum Aurelii episcopum feliciter. = *Migne XL 753—778, 13.* = *Fulgentius Rusp. de fide 1—43 Migne LXV c. 671—706, 17.*

47, 1 Incipiunt regulae definitionum prolatae a sancto Hieronimo presbitero. contra hereticos,

Omne quod est. aut genitum est. aut ingenitum. aut factum ... (49, 2) ... conferebantur. Amen.

Finiunt regulae catholicae fidei prolatae a sancto Hieronimo presbitero contra omnes hereticos: = *Syagrius?*

49' 1 Incipit sententia iudicis brobi fidei catholicae. Inter Athanasium episcopum catholicum. et Arrium. Sabellium. et Fotinum hereticos.

Amore ueritatis et fidei ... (51' 1) ... premium indubitate sorte capesc(c aus s)ant Amen

Explicit sententia iudicis probi: inter. Athanasium. episcopum. catholicum. et Arrium Sabellium. et Fotinum. hereticos; = *Vigilius Tapsensis contra Arrianos, Sabellianos dialogus, liber 3 Migne LXII c. 229 C — 238 A.*

51' 2 Incipit de fide tractatus sancti Basilii episcopi;

Dei quidem sine intermissione memorem esse pium est ... (52' 2) ... derelinquere per gratiam domini nostri Ihesu Xpisti postulemus

Explicit de fide tractatus sancti Basilii episcopi; ~ *cf. Basilii opera (Col. 1617) p. 135—136.*

53, 1 Incipit fides et apologeticus quam pro se misit Rufinus ad Anastasium Romanae urbis episcopum,

Audiui quosdam cum apud beatitudinem tuam ... (53' 1) ... liuorem generant,

Explicit fides et apologeticus quam pro se misit Rufinus ad Anastasium Romanae urbis episcopum; *Migne XXI c. 623—628.*

53' 2 Incipit disputatio de ratione animae beati Orosii presbiteri ex ueterum dictis magistrorum colligente. maxime tamen sanctorum Hieronimi presbiteri et Agustini episcopi:

Cum apud uos celestis eloquentia ... (56, 2) .. redundetis fluentia scanctorum. Explicit. = *Hieronym. opp. XI 2 c. 337—349.*

56' 1 Incipit expositio symboli sancti Maximi episcopi.

Cum apud patres nostros ... (57' 1) ... mortuos reducit ad uitam. = *Maximi Taur. hom. 83 c. 269—274.*

Item ex^{na}platio symboli cuiusdam

Auscultate expositionem de fide catholica. quam si quis ... (57' 2)
... Prestante Xpisto qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat
in saecula saeculorum amen. = *Künstle* 6. S. 173—175 cf. A. E. Burn,
Zeitschrift für Kirchengeschichte XIX (1899) S. 180—182.

58, 1 Incipit. fides. uel dogma. ecclesiasticā^v Gennadii episcopi
Ma^s.siliensis.

Credimus unum deum esse patrem et filium et spiritum sanctum.
Patrem eo quod filium habeat ... (60, 1) ... pręuari(2)atricis na-
turae. (*Am oberen Rande von der kleinen Hand*: Hic dimitte et in
fine huius quaternionis repete duo capitula. ad tale signum. ✕ =
66' 2.)

Explicit dogma ecclesiasticum sancti Gennadii episcopi; = *Genna-
dius de eccl. dogmatibus*, Migne LVIII c. 979—1000; *Corporis haereseol.*
ed. Fr. Oehler t. I p. 335—354.

Incipiunt sententiae sanctorum patrum excerptae de fide sanctae
Trinitatis. quorundam. discipulo interrogante. et magistro respondente.

Aurum et argentum non est mecum ... (63' 2) ... scrutabor man-
data dei mei. Finit. *Künstle* 5. S. 149—173.

64, 1 Fides. Alchuini. leuitis ad Karolum imperatorem data:~

Credimus sanctam Trinitatem. id est patrem et filium et spiritum
sanctum. Unum deum ... (64, 2) ... confitenti in omnia secula secul-
orum. amen. = *Alcuini Symbolum fidei I 738—739 ed. Froben.*

Item Alchuini leuitis ad Fridagisumⁱ de fide.

Desiderantissimo filio Fridagiso. Albinus salutem. Placuit prudentię
uestre ... claritate. Finit epistula. = *Alcuini epist. 289 a. 793—804*
MG Epist. IV p. 447, 27—448, 4.

64' 1 Inter(rogiatio). Quomodo deus uere sit unitas ... (65, 2) ... in
cruce spiritum Xpistus.

Finit interrogatio Fridigisi et responsio Albinus. = [*Alcuini*] *de Tri-
nitate quaestiones XXVIII. ed. Froben. I 739—742.*

65' 1 Haec Iunilii ad Primasium episcopum. de significationibus
diuinae essentiae,

Δ Quot modis diuina significatur essentia? ... (66, 2) . . sine
initio. et similia. Finit. = *Iunilii Africani instituta diu. legis 1 cap. 13*
—20, p. 19—27 ed. Kihn.

Incipiunt similitudines per quas potest Xpistianus firmiter fidem
catholicam credere et cognoscere;~

Unus deus pater ex quo omnia. et unus Ihesus Xpistus per quem omnia ... filius eo quod habeat patrem. (*Darunter von kleinerer Hand: Spiritus sanctus eo quod a patre et filio procedens diuidens singulis pro ut uult*) = *Künstle 8 S. 177—178.*

66'1 Interrogatio de fide catholica;

Die mihi. pater et filius et spiritus sanctus unus est deus ... (66'2) ... benedictus in secula. amen ☩ = *Künstle 7 S. 175—177.* (*Von kleiner Hand ✕ Pascha id est dominicę resurrectionis sollempnitas ... in moribus inuenire.*)

III. Nun fehlt der Quaternio X wie nach 74' XII—XXIII, so daß von dem alten Bestande: **Expositio de missa et de ordine ecclesiastico missae et de ordinibus ecclesiasticis, et de ratione sacramenti baptismatis. Diversi canones (Graeciae, Africae, Galliae, Hispaniae). Decretales epistolae antistitum Romanorum ac deinceps canones ex veteri et novo testamento compositi, postmodum diversi libri pœnitentiarum nur Nachstehendes erhalten ist:**

67,1 Incipiunt de libris aethimologiarum nonnulla decerpta sancti Isidori in primis de deo.

Beatissimus Hieronimus ... (69'1) . intellegitur non natura = *Isidori etym. 7, 1—4, 12.*

Incipit diligentia beatorum monachorum Armonii^{o(2)} et Honorii de libris canonicis ueteris atque noui testamenti. sed etiam confessio fidei catholicae. quam breuiter uiro inlustri Theofilo direxerunt.

Inter cetera et ad locum diuinarum scripturarum testimoniiis ... (69'2) .. eloquio. Omnipotens uis trina deus pater optime rerum ... homo. rete. lapis. dominus. deus. Omnia Xpistus. amen. Explicit. = *Mabilion, Vetera Analecta (Par. 1723) p. 27—28. Migne LXXIV 1243—1245. = Künstle 9 S. 178—181. (Die 7 letzten Hexameter am Schluß auch Anth. Lat. 689^a Riese, und Damasus epigr. n. 67 Ihm.)*

70,1 Incipiunt nonnullae excerptae sententiae de synodicis constitutis Spanensis prouintiae sub anathematę prolatae. contra eos qui peruersa de diuinitate sentiunt.

Siquis dixerit aut crediderit a deo omnipotente mundum hunc factum ... contra sedem sancti Petri faciat anathema sit. = *Mansi III 1003D—1004C (Concilium Toletanum I).*

70,2 Item in alio concilio

Omnis ergo qui fidem ... respuerit et damnauerit. anathema sit. = *Mansi IX 984E—986C (Concilium Toletanum III a. 589).*

70' 1 Item in alio concilio

Siquis patrem et filium et spiritum sanctum non confitetur ...
(70' 2) ... aut deundet anathema sit. = *Mansi IX 774C—776B*
(*Concilium Bracaraense II a. 563*).

71, 1 Item aliqua de aethimoligiarum, de ecclesia et synagoga.

Ecclesia Grecum est ... (72' 2) ... hereticus appellari potest; =
Isid. etym. 8, 1, 1—5, 70.

De clericis.:~

Clerus et clericus ... (73' 1) ... Grecum est, = *etym. 7, 12, 1—14, 10.*

De officiis

Officiorum plurima genera esse ... (74' 2) ... fiebant. = *etym. 6,*
19, 1—82. Dann 5 Zeilen leer.

Nun fehlen zwölf Lagen [XII—XXIII].

Collectio canonum Hibernensium.

Die beiden letzten Lagen f. 75—82 (.XXV.) und 83—90 sind falsch
geheftet; die richtige Folge ist f. 83—90. 75—82.

83, 1 abutuntur | in aliis rebus quib; suum expleunt uoluntatem si-
miles sunt scribarum redimentium mendatium et sanguinem saluatoris.

XVIII. De iure sepulturae capit. VIII ... (90' 2) ... Ioseph
filio suo.

XXXIV. De eo quod pater potest ordinare nepotes suos in lo-
cum filiorum

75, 1 Ex Deuteronomio | Iacob ordinauit nepotes suos Effraim et
Manasse et inter fratres patris sui in fastu positi sunt.

VI. De eo quod pater potest minorem natu praecellere maiori.

Iacob pretulit Effraim ... (82' 2) ... penitentiam age;

= *Collectio Hibernensis 17, 16—42, 13 e hsg. von Wasserschleben², Die*
irische Kanonensammlung² (L. 1885) Seite XXXIV. 55—165.

f. 1 Lib' Augie maioris.

Schild Expositiones orationis dominice Cypriani Augustini Iero-
nimi Bede Alchwinj et aliorum ad Karolum ad aliquos episcopos de
sapientia vera Simbola multiplicia cum Varijs concilijs et sanctis patribus
decret// et Instituta scilicet //////////////// omnia Augustino Gregorio ^{= maiore?} mico et
cetera Augustinus de trinitate capitulum et Boëtius de eadem ex consola-
tione philosophie excerpta Simbolorum expositiones seu regule sanctorum
doctorum scilicet Ambrosij Augustini Ieronimj et cetera Disputatio Ie-
ronimi et Augustini de ratione anime, Orosij Iterum varie explana-
ciones fidei Alkwini Item excerpta ex ethimologijs Ysidori quedam

Alte Bezeichnung 20./II./11.

Im Catalog von 821/822 (Becker n. 33 S. 74 nr. 25): '[Co]nfessionum sancti August. et fides Niceni concilii nec non et fides [Iero]nimi Gregorii nec non Athanasii Ambrosii Augustini et decretal Gelasii in codice I.'

Im Catalog von 822 (Becker n. 6 S. 5—6 nr. 60): 'Item quaestiones S. Augustini et fides Niceni concilii nec non et fides Hieronimi, Gregorii, Athanasii, Ambrosii, Augustini et decretalia Gelasii in cod. I.'

In Reginberts († 846) Verzeichniß (Becker n. 10 S. 19—20) 1: *Inprimis liber I. prægrandis, in quo continentur super orationem dominicam nonnullorum catholicorum explanationes. Deinde super symbolum apostolorum quam plurimorum orthodoxorum tractationes cum cæteris de fide tractantibus diverso modo explanation(ibus). et expositio de missa et de ordine ecclesiastico missæ, et de ordinibus ecclesiasticis, et de ratione sacramenti baptismatis. Deinde diversi canones, id est Græciæ, Africae, Galliæ, Hispaniæque. Postea decretales epistolæ antistitum Romanorum ac deinceps canones ex veteri et novo testamento compositi, postmodum diversi libri pænitentiarum.'*

Io. Mabillonii *Iter Germanicum* (a. 1683). *Hamburgi a. C. 1717* p. 92 = *Vetera Analecta* (Par. 1723) p. 15^a: 'Liber in majori folio insignis, in quo habentur omnes Patrum expositiones in Orationem Dominicam, atque etiam variæ fidei Confessiones'. *Vetera Analecta* p. 28: 'In codice Augiensi grandi & præclaro reperitur ista Confessio cum aliis antiquorum Patrum Confessionibus, eorumque expositionibus in orationem Dominicam. Inter illas porro Confessiones exstat Breve Fidei, quod Faustinus Presbyter Luciferianus Theodosio Imperatori direxit post libellum supplicem à Sirmundo editum: . . .' Vgl. C. H. Turner, in: *The Journal of Theological Studies*. Vol. II (1901) No. 7 p. 458—464.

Der Codex ist ungebunden; Holzband mit weißem Schafleder überzogen; mit 2 Leder-(und Messing)spangen, ohne Buckeln.

+ XIX. 147 f. (2 c., 34 l.) 402 × 314, s. IX.

f. 1—56 = 7 Quaternionen XXIII—XXVIII; 64—69 = 1 Ternio XXXI; 70—73 = 1 Binio XXXII; 74—145 = 9 Quaternionen XXXIII—XLI, dann Lücke; 146 | 147.

Homiliarium Pauli Diaconi. *Sommerteil. Homiliae et sermones LXV—CXXXII. Proprium de tempore a mense Augusto usque ad ultimam dominicam mensis Novembris mit den einfallenden Festen der Heiligen.*

1, 1 LXV. In natale. sancti Laurentii. | Sermo beati Maximi episcopi.